

**Huvudman**

Västerås kommun

[buf@vasteras.se](mailto:buf@vasteras.se)[katarina.lundquist@vasteras.se](mailto:katarina.lundquist@vasteras.se)

## Ärendet

Tillsyn av Edströmska vuxenutbildning i Västerås kommun.

## Beslut

### Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Västerås kommun att senast den 17 augusti 2026 ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om arbetsplatsförlagt lärande (apl) och säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Västerås kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

### Västerås kommun ska vidta följande åtgärder

#### *Beslut om arbetsplatsförlagt lärande*

1. Se till att rektorn, efter samråd med aktuell arbetsplats, fattar beslut om vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som ska förläggas till arbetsplatser. Besluten ska fattas innan det arbetsplatsförlagda lärandet påbörjas och ska dokumenteras. Besluten samt uppgift om när och med vem samråd har skett avseende respektive arbetsplats ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. Inkom med de beslut som fattats under perioden 2 april - 10 augusti 2026. (2 kap. 26–27 §§ förordningen om vuxenutbildning)

#### *Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte*

2. Se till att skolan har beredskapsplan som innehåller de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. I det ingår att planen ska innehålla information om hur elever ska agera vid allvarliga våldssituationer eller hot om allvarliga våldssituationer. Planen ska även innefatta skolspecifika säkerhetsåtgärder utifrån skolans lokaler, förutsättningar och omständigheter. Huvudmannen ska i samband

med redovisning av vidtagna åtgärder lämna in en reviderad beredskapsplan. (6 a kap. 3 § skollagen)

3. Se till att rektorn informerar och förbereder all personal och elever innan den 10 augusti 2026 om hur de ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om allvarlig våldssituation, hur rollfördelningen ser ut vid en sådan händelse samt att eleverna får övning i hur de ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Huvudmannen ska lämna in dokumentation av hur och när ett sådant informations- och övningstillfälle har genomförts samt en deltagarlista i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 a § och 6 a kap. 3 § skollagen)
4. Se till att det finns en tydlig rutin på skolan för att neka obehöriga personer tillträde till skolenheten, samt att gränsen mellan skolenheten och den andra verksamheten tydligt markeras vid samnyttjande ytor. Huvudmannen ska lämna in en sådan rutin och en redogörelse för hur skolan har tydliggjort gränsen mellan skolenheten och den andra verksamheten i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder. (6 a kap. 4 § skollagen)

## Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser undervisning leds av lärare, skolans arbete med att skapa trygghet samt arbetet och plan mot kränkande behandling.

## Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till [skolinspektionen.stockholm@skolsinspektionen.se](mailto:skolinspektionen.stockholm@skolsinspektionen.se) eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:11824) i de handlingar som sänds in.

## Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2026 inlett en tillsyn av Edströmska vuxenutbildning i Västerås kommun. Utbildningen bedrivs i egen regi av kommunen och Edströmska har fyra olika vuxenutbildningar på gymnasial nivå. Tillsynen är avgränsad till två av de sammanhållna yrkesutbildningarna yrkesförare lastbil och yrkesförare buss. Vid tillsynsbesöket pågick en utbildningsomgång för vardera utbildning, båda

med start i augusti 2025. Edströmska vuxenutbildning delar lokaler/byggnad med Edströmska gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och yrkeshögskoleutbildning.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Edströmska vuxenutbildning följer gällande bestämmelser om, arbetsplatsförlagt lärande, skolans säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte, undervisning leds av lärare, skolans arbete med att skapa trygghet, skolans arbete och plan mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 21 januari och 23 januari 2026. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat individuella studieplaner, betygskataloger, plan mot diskriminering och kränkande behandling läsåret 2024/25 och 2025/26, bedömningsunderlag för sammanhållen yrkesutbildning yrkesförare buss och lastbil, krisplan för Edströmska gymnasiet 2025–2026 daterad 17 december 2024. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

## Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

### Föreläggande

#### Arbetsplatsförlagt lärande

#### Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

*Beslut om arbetsplatsförlagt lärande (apl)*

Eleverna uppger i intervju att de innan de går ut på apl får med sig ett dokument från skolan som handledaren ska fylla i och bocka av vartefter olika moment genomförs. Det är samma underlag som samtliga elever inom respektive utbildning har med sig till handledarna på apl. Några elever uppger att de får veta var de ska ha sin apl men att de inte får veta vad de ska göra eller vilken handledare de får under apl-perioden. En elev berättar att hen själv fick söka information på företagets hemsida inför apl för att ta reda på vilken typ av transporter företaget utförde. I intervju uppger rektorn att eleverna får med sig information om vad som förväntas av dem

under praktiken - som ett bedömningsunderlag. Det är de moment som framgår av underlaget som är aktuella under apl och de är hämtade från respektive ämnesplan. Rektorn uppger att han inte vet hur lång tid innan apl-perioden som eleverna får ta del av bedömningsunderlaget.

I intervju uppger lärare att lärarna tillsammans bestämmer vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som ska genomföras på apl. Lärare uppger att de tillsammans med biträdande rektorn även diskuterar vilka moment som ska förläggas på apl. Rektorn berättar att det formellt är han som fattar beslut om vilka nivåer eller delar av nivåer som ska förläggas på apl. Rektorn uppger vidare att det senaste beslutet om apl togs för cirka tre år sedan i samband med att skolan gjorde en uppdatering om apl och att beslutet gällde på en övergripande nivå.

Skolinspektionen har i en komplettering begärt att huvudmannen ska inkomma med ett urval av rektorns tidigare beslut om att förlägga kurser eller nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer till apl. Huvudmannen har inte inkommit med några sådana handlingar. Huvudmannen redovisar att rektorns beslut gällande vilka kurser eller vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som kopplas till apl, inte är diarieförda och därmed inte kan skickas in till Skolinspektionen.

#### *Förekomsten av arbetsplatsförlagt lärande och omfattning*

Samtliga elever uppger att de har genomfört apl. Elever, lärare och rektorn uppger att eleverna får apl i den omfattning som eleverna ska ha. Lärare och rektorn uppger vidare att eleverna på sammanhållen yrkesutbildning yrkesförare lastbil får sex veckors apl och eleverna på sammanhållen yrkesutbildning yrkesförare buss får fyra veckors apl. Av inkommen dokumentation framgår att elevernas apl är planerade under bestämda veckor inom utbildningen. Elever uppger att det är skolan som anordnar apl-platser men att eleverna själva också har möjlighet att ordna en plats. Lärare berättar att skolans apl-samordnare, efter att ha fångat upp elevernas önskemål, fördelar arbetsplatser för sammanhållen yrkesutbildning yrkesförare lastbil. Det framgår även att eleverna meddelas tid, plats och kontaktperson när platsen är beslutad. Lärare uppger vidare att eleverna har en god uppfattning om branschen och hur grenarna i transportbranschen ser ut samt vad de ska göra under sin apl.

#### *Handledare på arbetsplatsförlagt lärande*

Eleverna berättar att kompetensen varierar hos handledarna på apl. Lärarna uppger att de har tillit till att de utsedda handledarna har nödvändig kunskap. Rektorn berättar att en stor del av handledarna har nödvändiga kunskaper för att verka som handledare inom utbildningen, men att alla handledare inte har gått Skolverkets handledarutbildning. Rektorn uppger vidare att verksamheten har en dialog med företagen om Skolverkets utbildning och skickar ut information om att lägsta kravnivå för handledare är genomförd handledarutbildning från Skolverket. Vidare

arrangerar skolan en dag på skolan när de tar emot företagens handledare och har en egen handledarutbildning. En sådan handledarutbildning genomfördes senast för två år sedan och då var det 55 handledare som deltog. För att säkerställa att handledarna går Skolverkets utbildning ska de handledare som har gjort en handledarutbildning skicka in diplommet till rektorn, därefter följer även apl-samordnaren på skolan upp vissa handledare. Rektorn uppger att apl-samordnaren och lärarna har telefonavstämningar med handledare.

### **Rättslig reglering**

Av 2 kap. 27 § förordning om vuxenutbildning framgår att huvudmannen ansvarar för att skaffa platser för arbetsplatsförlagt lärande och för att lärandet uppfyller de krav som ställs på utbildningen.

När det gäller sammanhållna yrkesutbildningar beslutar rektorn vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande. När det gäller övrig utbildning beslutar rektorn om utbildningen ska genomföras som arbetsplatsförlagt lärande och i så fall vilka nivåer i ämnen eller delar av sådana nivåer som ska förläggas till arbetsplatser.

Av 2 kap 28 § förordning om vuxenutbildning framgår att i en sammanhållen yrkesutbildning ska omfattningen av arbetsplatsförlagt lärande för varje elev vara minst 15 procent av den sammanhållna yrkesutbildningen.

Av 2 kap. 30 § förordning om vuxenutbildning framgår att för en elev som deltar i arbetsplatsförlagt lärande ska det utses en handledare på arbetsplatsen. Som handledare får bara den anlitas som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig.

### **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att rektorns beslut om apl inte uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionens utredning visar att rektorn inte har fattat beslut om vilka moment i vilka nivåer eller delar av sådana nivåer som ska ingå i elevernas apl. Visserligen anger rektorn att senaste beslut om apl har skett för ett antal år sedan men några handlingar till styrkande av detta har inte ingivits.

Det bedömningsunderlag som eleverna tar med sig till apl innehåller olika moment som eleverna ska genomföra och används som en checklista där elev och apl-handledare bockar av vilka moment som eleverna har utfört på sin apl. Detta underlag är enligt Skolinspektionen inte ett beslut om vilka moment i vilka nivåer eller delar av sådana nivåer som eleverna ska genomföra på sin apl.

Rektorns beslut är ett viktigt led i att kvalitetssäkra det arbetsplatsförlagda lärandet. Det måste därför vara tydligt för alla inblandade parter vad rektorn beslutat gällande vilka delar av utbildningen som är förlagd till aktuell arbetsplats. För att fylla sin avsedda funktion ska ett sådant beslut fattas innan det arbetsplatsförlagda arbetet påbörjas. Inför beslutet behöver rektorn ett underlag om vad som är möjligt att genomföra på de aktuella arbetsplatserna. Besluten behöver därför föregås av samråd med respektive arbetsplats.

Av övrigt ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Västerås kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller att säkerställa att elever får apl i den omfattning de har rätt till och det framkommer inte annat än att elevernas apl sker under ledning av handledare som har nödvändiga kunskaper för uppdraget. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

## **Säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte**

### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

#### *Beredskapsplan och det löpande beredskapsarbetet*

Elever berättar att de inte känner till någon beredskapsplan. Personalen har inte diskuterat med eleverna hur de ska göra vid hot om våld och i våldssituationer men eleverna har själva reflekterat över det i och med händelsen i Örebro.

Lärare uppger att det finns beredskapsplaner men att lärare inte har sett dem. Det finns en digital applikation om säkerhet som personalen har i sina telefoner och som de kan larma i. På fråga om det bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer uppger lärare att de haft en övning med figuranter som sköt på dem samt brandövningar. Lärare uppger vidare att de pratat med eleverna i augusti 2025 om dödligt våld. Det finns en krisplan men den går inte igenom med eleverna. Samtliga lärare uppger att de har deltagit i diskussioner om vad de ska göra när det kommer till hot och våldssituationer, men de har inte tagit del av någon beredskapsplan. Lärare uppger vidare att de inte övar dessa saker med eleverna. Lärare uppger att de är medvetna om att de ska reagera på obehöriga människor i lokalerna.

Rektorn berättar att den handlingen som är benämnd "krisplan" är skolans beredskapsplan. Den handling som är benämnd "Ramverk för trygghet och säkerhet" är Västerås stad övergripande ramverk som gäller för samtliga skolor hos huvudmannen. Handlingen anges som "UTKAST" och beskriver generellt vad som bör finnas i en skolenhets beredskapsplan. Krisplanen innehåller hur skolan arbetar när en kris uppstår, en rollfördelning vid kris och hur personal ska agera vid en allvarlig våldssituation. Planen anger inte

hur elever ska agera vid allvarliga våldssituationer eller hot om allvarliga våldssituationer. Den saknar även skolspecifika delar såsom en planläggning för hur utrymning, inrymning och utestängning kan genomföras, vilka säkra tillflyktsplatser eller flyktvägar som kan användas, en översyn över de fysiska förutsättningarna i verksamhetens lokaler att fysisk till exempel identifiera säkra tillflyktsplatser. Enligt rektorn innehåller krisplanen ungefär samma sak som en beredskapsplan. Krisplanen tar skolan fram och uppdaterar varje höst, senast i september 2025.

Rektorn uppger vidare att skolan har bedrivit ett löpande beredskapsarbete sedan 2016. De har arbetat med rutiner vid pågående dödligt våld, implementerat en ny säkerhetsapplikation, tränat på hur de ska jobba med in- och utrymning. Vidare enligt rektorn har skolan sett till att personalens kunskap ökat, de har tränat hjärt- och lungräddning, haft brandutbildning och hur man ska hantera skolattacker. Detta har skett i storforum med samtlig personal på skolan. Skolan har också en krisgrupp och samverkar med externa kompetenser. De har gått igenom vad personalen behöver tänka på vid allvarliga situationer och skolans personal genomförde hösten 2025 en gemensam övning. Rektorn berättar att de såg en film från Myndigheten för civilt försvar i uppstarten 2025.

#### *Obehöriga nekas tillträde*

Eleverna uppger att de inte behöver ha nyckel, kod eller kort för att ta sig in i skolan. Personalen är dock observant på obehöriga. Lärare berättar att det krävs en bricka för att komma in i lärarrummet men att lokalerna i byggnaden i övrigt är öppna. Det finns en yttergrind som stängs vid 18.00 på vardagarna. Det är inte heller skyltat att obehöriga inte får vistas i området. På fråga om det finns några besöksrutiner uppger lärarna att de brukar få e-postmeddelande när skolan väntar besök.

Rektorn berättar att han sett över skyltar på skolans område och skickat en beställning på nya skyltar. Rektorn säger att verksamheten har samverkat med grannar om vad som gäller på området och vad som gäller på skolenheten. Rektorn uppger vidare att lärare har fått information löpande under lång tid om hur de ska agera om det skulle ske en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. De har inte övat med eleverna än, mer än att de visat filmen "Fly, sök skydd, larma" från Myndigheten för civilt försvar. Rektorn vet inte med säkerhet om eleverna har tagit del av filmen men tror att det var efter sommaren 2025. Rektorn uppger att de inte har diskuterat rutiner eller åtgärder vid situation om allvarlig våldssituation eller vid hot om allvarlig våldssituation med eleverna och det har inte heller gått ut någon information till eleverna från skolledningen.

Vad gäller besöksrutiner uppger rektorn att han uppmanar personalen att tänka på att ta emot i entrén istället för i klassrum. Rektorn säger vidare att

det inte finns några skriftliga besöksrutiner. Det finns inte heller några skriftliga rutiner för hur de ska hantera obehöriga personer som befinner sig i området. Rektorn berättar att de har en inofficiell regel att uppmärksamma obehöriga besökare som kommer in, gå fram och fråga vem de söker och om de vill ha kaffe.

### **Rättslig reglering**

#### *Beredskapsplan och det löpande beredskapsarbetet*

Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap 34 a § skollagen)

Huvudmannen ska se till att det på varje förskole- och skolenhet finns en beredskapsplan som anger de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, och att det bedrivs ett löpande arbete för att säkerställa en beredskap att hantera allvarliga våldssituationer och hot om allvarliga våldssituationer. (6 a kap. 3 § skollagen)

I förarbetena till ovan bestämmelse anges att det av en beredskapsplan ska framgå hur personal, barn och elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation, och att planen bör innehålla en planläggning för hur utrymning, inrymning och utestängning kan genomföras. Planen bör även inbegripa en översyn av de fysiska förutsättningarna i verksamhetens lokaler för att t.ex. identifiera säkra tillflyktsplatser, samt innefatta en rollfördelning som tydliggör vem som ansvarar för en specifik uppgift när en allvarlig våldssituation uppstår. (prop. 2024/25:160 s. 46, 157)

Vidare anges i förarbetena att ett löpande arbete med beredskap innefattar att personal genomför övningar för t.ex. inrymning, utrymning och utestängning. Utbildning, planering och i vissa fall anpassningar i den fysiska miljön eller tekniska hjälpmedel kan också utgöra inslag i ett löpande arbete för att stärka beredskapen att hantera allvarliga våldssituationer och hot om sådana situationer. Förutsättningarna ser emellertid olika ut vid olika verksamheter och det lämnas därför i huvudsak åt huvudmannen att avgöra vilka konkreta åtgärder som är motiverade. Inom ramen för det löpande arbetet måste det säkerställas att personal, elever och barn får information om planeringen och de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation. Att arbetet ska ske löpande innebär att huvudmannen måste se till att det sker ett kontinuerligt arbete för att identifiera säkerhetsrisker och sårbarheter och att beredskapsplanen eller andra säkerhetsåtgärder uppdateras eller ändras när omständigheterna medför ett behov av detta. (prop. 2024/25:160 s. 41, 44, 157 och 158)

*Obehöriga nekas tillträde*

Huvudmannen ska se till att det på varje förskole- och skolenhet vidtas åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till enheten under tid när verksamheten pågår. (6 a kap. 4 § skollagen)

Av förarbetena till ovan bestämmelse framgår att med obehöriga personer avses personer som skolan eller förskolan som verksamhet inte har en skyldighet att ta emot och inte heller har ett intresse av att ta emot. En utomstående besökare kan vara att anse som obehörig eller behörig beroende på om besöket sker i enlighet med de rutiner som gäller för sådana besök eller inte. Sådana rutiner kan t.ex. handla om att besök ska anmälas i viss ordning, att besökare ska bära en besöksbricka eller liknande rutiner. (prop. 2024/25:160 s. 158)

I förarbetena konstateras att om det saknas rutiner och riktlinjer för när utomstående ska ha rätt eller möjlighet att vistas på en förskole- eller skolenhet kan det lätt uppstå gråzoner och oklarheter kring vilka som har rätt att vistas där. Rutinerna bör syfta till att tydliggöra hur utomstående besökare ska agera om de vill besöka t.ex. skolan, hur skolan ska agera för att ta emot sådana besökare och hur obehöriga personer kan avvisas från enheten. Rutiner kan exempelvis handla om att besök ska anmälas på ett visst sätt, att personal ska möta upp besökare vid entrén, att besökare ska bära besöksbricka eller liknande och att skolpersonal ska fråga utomstående som de inte känner igen varför de är där. Rutiner och riktlinjer måste vidare kommuniceras utåt på ett ändamålsenligt sätt. (prop. 2024/25:160 s. 59)

Det framgår även av förarbetena att andra åtgärder som behöver vidtas är att se till att det finns tillträdesbegränsningar. Sådana kan vara fysiska i form av t.ex. grindar och lås men det kan också handla om att se till att enhetens område är tydligt markerat och att de villkor som gäller för att vistas på området kommuniceras utåt på ett tydligt sätt. Vid samnyttjande av lokaler och ytor behöver åtgärder vidtas för att tydliggöra gränserna mellan det område som enbart disponeras av förskolan, skolan eller fritidshemmet och gemensamt nyttjade ytor. Det måste vid varje förskole- och skolenhet övervägas vilka åtgärder som i det enskilda fallet är nödvändiga och möjliga för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till området. De olika förutsättningar som gäller för olika enheter innebär att olika åtgärder kan vara aktuella. Det kan i ett antal fall vara omöjligt för en enhet att säkerställa att obehöriga – även om de inte ges tillträde – inte rent faktiskt kan bereda sig tillträde till verksamhetens område. Bestämmelsen innebär inte ett krav på att varje möjlighet för en utomstående person att ta sig in på området undanröjs, genom exempelvis fysiska säkerhetslösningar eller genom att personal övervakar skolområdet. Om en obehörig person uppmärksammas på området måste emellertid åtgärder vidtas för att förmå denna att lämna området. (prop. 2024/25:160 s. 159)

### **Skolinspektionens bedömning**

#### *Beredskapsplan och det löpande beredskapsarbetet*

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i verksamhetens säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte.

Skolinspektionen konstaterar inledningsvis att "Ramverket för trygghet och säkerhet" inte är skolspecifikt utan beskriver generellt vad som bör/kan ingå i en skolenhets beredskapsplan. Av utredningen framgår samtidigt att det finns en krisplan på skolan som bland annat innehåller vilka som ingår i krisgruppen och vem som ansvarar för en specifik uppgift när en allvarlig situation uppstår samt vilka åtgärder som ska vidtas, och när. Det framgår inte av planen hur elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation. Planen saknar även delar som bör finnas med i en beredskapsplan, exempelvis uppgifter planläggning för hur utrymning, inrymning och utestängning kan genomföras, vilka säkra tillflyktsplatser eller flyktvägar som kan användas samt en översyn över de fysiska förutsättningarna i verksamhetens lokaler. Utredningen visar även att varken lärare eller elever känner till planen.

Av utredningen framgår vidare att personalen har haft övningar gällande bland annat akutsjukvård, brand och dödligt våld. Eleverna har däremot inte fått information om hur de ska agera vid allvarliga våldssituationer eller hot om allvarliga våldssituationer och det har inte heller genomförts någon praktisk övning eller genomgång med eleverna.

Av skolförfattningarna framgår att det inom ramen för det löpande säkerhetsarbetet måste säkerställas att personal och elever får information om planering och de åtgärder som ska vidtas vid en allvarlig våldssituation eller hot om en allvarlig våldssituation, samt att skolenheten genomför övningar enligt planen.

Att en beredskapsplan inte anger hur elever ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation är en brist. Skolinspektionen konstaterar även att skolans krisplan/beredskapsplan inte innefattar skolspecifika säkerhetsåtgärder utifrån skolans lokaler, förutsättningar och omständigheter.

Att personal och elever inte har kunskap om den krisplan/beredskapsplan som gäller för verksamheten är en brist. Att elever inte känner till hur de ska agera vid en allvarlig våldssituation eller hot om en sådan situation är också en brist.

#### *Obehöriga nekas tillträde*

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Edströmska vuxenutbildning inte uppfyller författningarnas krav fullt ut vad gäller åtgärder för att neka obehöriga personer tillträde till skolenheten. Av utredningen framgår visserligen att skolans personal frågar obehöriga

personer vad de har för ärende i lokalerna men verksamheten saknar rutiner för att neka obehöriga personer tillträde till skolenheten och tydliga markeringar för skolenheten vid samnyttjande ytor.

Av skollagen framgår att det ska vidtas åtgärder för att obehöriga personer inte ska ges tillträde till skolenheten under tid när verksamheten pågår. Att skolan inte har tydliga rutiner för att neka obehöriga personer tillträde till skolenheten är en brist. Att det inte är tydligt markerat var skolenhetens lokaler börjar vid de gemensamma ytorna med den andra verksamheten är också en brist, samt att villkor som gäller för att vistas på området inte kommuniceras utåt på ett tydligt sätt.

### **Val av ingripande**

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Västerås kommuns verksamhet vid Edströmska vuxenutbildning uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om arbetsplatsförlagt lärande och säkerhetsarbetet i brottförebyggande syfte. Det finns därför skäl att förelägga Västerås Kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## **Områden utan konstaterade brister**

### **Läroledd undervisning**

#### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Elever och lärare uppger att all undervisning ges på plats och är läroledd. Eleverna berättar vidare att det är en lärare som har teori-passen för yrkesförare buss och en annan lärare för yrkesförare lastbil samt en tredje lärare som är uppdelad på både yrkesförare buss och lastbil.

Lärarna berättar att de delar upp undervisningen inom kollegiet. Lärarna byts av och cirkulerar så eleverna träffar samtliga lärare på enheten, och det gäller elever på både yrkesförare buss och lastbil.

#### **Rättslig reglering**

Undervisningen sker under ledning av lärare. (1 kap. 3 § och 2 kap. 15 § skollagen)

### **Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

## **Skolans arbete med att skapa trygghet och arbetet mot kränkande behandling**

### **Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

#### *Skolans arbete med att skapa trygghet*

Elever uppger att de känner sig trygga på skolan och på arbetsplatserna under apl. De har utvecklingsamtal en gång i månaden där lärare tar upp frågan om trygghet.

Lärare berättar att de arbetar förebyggande med trygghet genom teambyggnad. Verksamheten har en gemensam uppstart där eleverna från sammanhållen yrkesutbildning yrkesförare lastbil och buss umgås med varandra. Frågan om trygghet tas även upp i elevernas utvecklingsamtal. Lärare uppger vidare att eleverna får ett utskick, en kursutvärdering, från Vuxenutbildningscentrum och att det där är möjligt att lägga till frågor om tryggheten.

Rektorn uppger att skolan arbetar förebyggande för att skapa trygghet på skolan genom att skolan har ett värdegrundsarbete med bemötandekoder. De har skapat ett värdegrundsarbete som innehåller en uppstartsdag och tydliggörande vad som förväntas, utifrån respekt och omtanke. Rektorn säger att skolan är känd för att de har ett bra bemötande. Det är något skolan värnar om, det främjande och relationsskapande, med tydlighet och förväntningar på individen. Huvudmannen har också gjort intervjuer med eleverna om bland annat trivsel och trygghet. Huvudmannen genomförde senaste intervjuerna med elever från Edströmska vuxenutbildning under våren 2025. Rektorn säger att huvudmannen även genomför enkäter som eleverna besvarar.

#### *Arbetet och planen mot kränkande behandling*

Skolinspektionen har tagit del av två av skolans planer mot diskriminering och kränkande behandling, en gällande läsåret 2025/2026 och den andra gällande läsåret 2024/2025. Av planerna framgår gällande att de gäller för Edströmskas samtliga utbildningar bland annat vuxenutbildningen. Planerna innehåller bland annat syfte, övergripande mål, rutin för att tidigt upptäcka trakasserier eller kränkning, rutin för utredning, förebyggande åtgärder, uppföljning och utvärdering.

Elever uppger att de inte känner till planen mot kränkande behandling och har inte heller deltagit vid framtagandet av den. Eleverna uppger emellertid att de har skrivit under ett annat dokument som bland annat innehåller

skolans värdegrund och ordningsregler. Lärare bekräftar att eleverna får ta del av ett informationsblad, en policy, om hur eleverna förväntas uppträda. Eleverna får även skriva under en handling gällande säkerheten på övningsplanen och ordningsregler som gäller för hela skolan inklusive gymnasieskolan. Lärarna uppger att de själva inte har deltagit i framtagandet av planen mot kränkande behandling.

Enligt rektorn synliggörs planen mot kränkande behandling genom att den finns på skolans hemsida och digitala plattform. På vuxenutbildningen skapas delaktighet för eleverna på vuxenutbildningen genom utvecklingssamtal och programråd. Rektorn berättar vidare att lärarna i uppstarten av utbildningarna går igenom rutindokument med eleverna. Sedan lyfter rektorn planen på arbetsplatsträffarna i början av terminen. Eleverna har skrivit på dokumentet med ordningsregler vilket rektorn menar är i stället för planen mot kränkande behandling. Rektorn tillägger att han ska synliggöra planen bättre för vuxenutbildningen samt i större utsträckning synliggöra i vilka delar av arbetet med planen mot kränkande behandling som vuxenutbildningen behöver vara med.

### **Rättslig reglering**

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Alla som arbetar i verksamheten motverkar kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling. (1 kap. 5 § skollagen, 5 kap. 6 § skollagen)

Huvudmannen ser till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebyggas och förhindra kränkande behandling av elever. Planen innehåller en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 7 och 8 §§ skollagen)

Planen mot kränkande behandling upprättas, följs upp och ses över under medverkan av eleverna. (6 kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling)

### **Skolinspektionens bedömning**

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att verksamhet vid Edströmska vuxenutbildning brutit mot bestämmelserna när det gäller

skolans arbete med att skapa trygghet och arbetet mot kränkande behandling. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

**X** Tonny Johansson

Beslutsfattare  
Signerat av: Tonny Johansson

**X** Manal Abu Zarur

Föredragande  
Signerat av: Manal Abu Zarur

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Sara Lidegran medverkat.